

національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Випуск 4 (149). Одеса : 2024. С. 40–48.

11. Рібцун Ю. В. Прудкі пальчики. Набір розвивальних карток. Харків : Ранок, видавнича група «Кенгуру». 2020. 20 с.

12. Moga N. D. The author's modification of the existing praxis classification among children with special needs in the context of their psycho-speech development. *EUREKA : Social and Humanities*. № 1. 2024. P. 24–31.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-553-5-34>

ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ ДІТЕЙ З ООП В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ

Негуторова Юлія Сергіївна

здобувачка освіти 511 СОЛ

кафедри спеціальної педагогіки і психології та інклюзивної освіти

*Науковий керівник: **Самойлова Ірина Володимирівна***

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри спеціальної педагогіки і психології

та інклюзивної освіти

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР

м. Харків, Україна

У сучасних умовах розвитку освіти в Україні впровадження інклюзивного навчання є одним із ключових напрямів у процесі гуманізації освітнього середовища. Особливу актуальність набуває впровадження індивідуального підходу до навчання дітей з особливими освітніми потребами (ООП), зокрема в умовах інклюзивного класу [3, с. 304]. Такий підхід передбачає урахування індивідуальних особливостей кожної дитини, її рівня розвитку, пізнавальних можливостей, емоційного стану, соціального досвіду та інтересів.

У контексті інклюзивної освіти індивідуальний підхід – це не лише методична технологія, а й принцип, що визначає організацію всього освітнього процесу. Його застосування дає змогу створити максимально сприятливі умови для розвитку, самореалізації й соціалізації кожної дитини з ООП, інтегрувати її у середовище однолітків та забезпечити повноцінну участь у навчальній діяльності [1, с. 296].

Актуальність дослідження обумовлена потребою у формуванні педагогічної культури вчителя щодо впровадження ефективних індивідуалізованих стратегій навчання.

Метою цієї роботи є дослідження педагогічних умов та особливостей застосування індивідуального підходу в інклюзивному класі, виявлення ефективних методів та прийомів його реалізації для підвищення якості навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Основними завданнями дослідження є:

- проаналізувати науково-теоретичні підходи до поняття «індивідуальний підхід» у контексті інклюзивної освіти;
- охарактеризувати труднощі, які виникають у дітей з ООП під час навчання в умовах інклюзивного класу;
- узагальнити методи та прийоми, що забезпечують адаптацію навчального процесу з урахуванням індивідуальних потреб дитини.

Науковці, такі як І. Єременко, С. Трикоз, О. Чеботарьова та інші, підкреслюють, що ефективне навчання в інклюзивному середовищі передбачає побудову індивідуальної освітньої траєкторії кожного учня з ООП. Це включає: діагностику рівня розвитку дитини, розробку індивідуального плану навчання, адаптацію або модифікацію навчальних матеріалів, використання спеціальних дидактичних засобів і технологій, формування підтримувального середовища [4, с. 300].

Застосування індивідуального підходу повинно ґрунтуватися на принципах доступності, різнорівневості завдань, послідовного ускладнення матеріалу, повторення та закріплення знань, активного залучення учня до навчального процесу. Ефективними є методи наочного навчання, інтерактивні технології, використання сенсорних, візуальних і мультимедійних ресурсів, а також ігрові та ситуаційні вправи. Важливим елементом інклюзивного освітнього процесу є діяльність команди психолого-педагогічного супроводу, до складу якої входять асистент вчителя, логопед, дефектолог та інші фахівці, що беруть участь у розробці та реалізації індивідуальних освітніх програм [2, с. 3].

Крім дидактичного аспекту, важливою складовою індивідуального підходу є психологічна підтримка дитини з ООП. Учитель повинен володіти здатністю розуміти емоційні та соціальні потреби учнів, вміти будувати довірливі стосунки, створювати атмосферу прийняття, підтримки й мотивації до навчання. Успіх реалізації індивідуального підходу залежить також від ефективної комунікації з батьками учня, їх залученості до освітнього процесу.

Позитивний приклад реалізації індивідуального підходу можна спостерігати під час вивчення предметів природничого циклу.

Наприклад, при ознайомленні з темою «Пори року» дитина з інтелектуальними порушеннями може отримати знання через демонстрацію предметів, відео, малюнків, музичних фрагментів і виконання практичних завдань. Це сприяє формуванню асоціативного мислення, покращенню пам'яті та закріпленню знань.

Також важливою умовою ефективного навчання є повторення й подання інформації через різні канали сприйняття – аудіальний, візуальний і кінестетичний – що забезпечує краще розуміння та запам'ятовування матеріалу.

Наприклад, під час вивчення теми «Домашні тварини» доцільно інтегрувати різноманітні види діяльності, спрямовані на активізацію різних каналів сприйняття інформації. Зокрема, ефективним є поєднання художньої діяльності (малювання зображень тварин), аудіального матеріалу (прослуховування звуків, які видають тварини), літературного компоненту (читання або слухання коротких віршів і оповідань), візуальних матеріалів (перегляд тематичних відео) та комунікативних практик (обговорення життєвих ситуацій, пов'язаних із домашніми тваринами). Такий комплексний підхід не лише сприяє кращому засвоєнню й запам'ятовуванню навчального матеріалу, а й забезпечує емоційну залученість дитини, формує позитивну мотивацію до навчання та розвиває пізнавальну активність.

Отже, індивідуальний підхід у навчанні дітей з ООП в умовах інклюзивного класу є необхідною умовою забезпечення якісної освіти. Він реалізується через систему взаємопов'язаних дій учителя, фахівців і батьків, спрямованих на повноцінний розвиток дитини з урахуванням її індивідуальних потреб. Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка та впровадження інноваційних освітніх технологій, здатних адаптувати навчальний процес до особливостей кожної дитини, забезпечити гнучкість викладання та створити сприятливе інклюзивне середовище.

Література

1. Т. Лорман. Інклюзивна освіта: підтримка розмаїття у класі : практич. посіб. / пер. з англ. Київ : СПД-ФО Парашин І. С., 2010. 296 с.
2. Чеботарьова О. В., Гладченко І. В., Сухіна І. В. Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з інтелектуальними потребами. Харків : Ранок, 2023.
3. Колупасва А., Таранченко О. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : наук.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
4. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навч. посіб. Київ : ТОВ «Агентство "Україна"», 2019. 300 с.